

A színekről screendesignereknek

Színelméletből rengeteg van, de minket, screen-, interface, és/vagy webdesignereket elsősorban az érdekel, hogyan tudunk alkalmazásunknak, weboldalunknak „gyorsan és fájdalommentesen” témájához illő, harmonikus színösszeállítást kölcsönözni.

A színekkel rengeteg mindent ki lehet fejezni; a létfenntartásban játszott szerepükön kívül a kultúra számos jelentéssel ruházta fel a színeket. De az egyes színeknél még sokkal érdekesebbek a színek kombinációi. Nem jó kérdés, hogy melyik a kedvenc vagy a legutáltabb színed. Pl. a sötétsárga, amit önmagában nagyon sok ember elutasít, remekül megállja a helyét egy lilás környezetben, de jó szolgálatot tehet kékek, zöldek, barnák társaságában is. Mindig a „szövegkörnyezettől” függ. Vizuális alkotóként mindig komplett színpalettákban gondolkodunk.

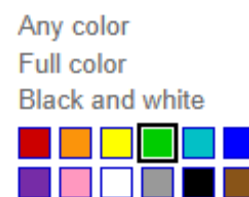
El lehet találni jó színsémákat próbálgatással is, de ez a napi gyakorlatban túl időigényes, így hát a designerek többféle stratégiát eszeltek ki.

I. Színpaletta generálása fényképről

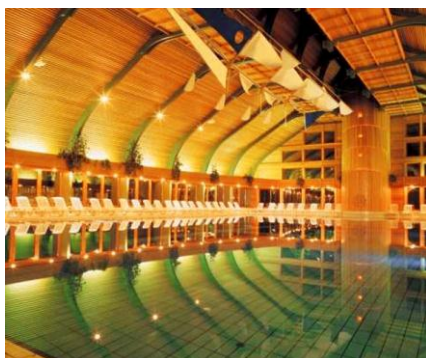
A természetben megszoktuk, hogy amit csak látunk, azt egy diffúz fény festi meg, melynek forrása pl. az atmoszférán átszűrődő napfény. A nappali fény legtöbbször hideg, a beltéri fények általában melegek. Ez azt jelenti, hogy ha ugyanazt a fehér papírlapot kültéren vizsgáljuk, akkor kékesebb, míg beltérben, mesterséges világítás mellett sárgásabb lesz. A Photoshop-felhasználó észjárásával „egy féligáteresztő kék ill. naracs fólia van ráblendézve”.

Mindebből annyi a lényeg, hogy a természetben előforduló látványok át vannak itatva a fényforrás színével, minden egyes ún. lokális szín egy kicsit keveréke az adott tárgy és a fényforrás színének. Biztosan tapasztaltuk már, milyen vibráló hatást tudnak kelteni egy képernyőn egymás mellett közvetlenül elhelyezett élénkzöld és tűzpiros sávok. Ha egy ilyen ábrát kinyomtatnánk, és mint plakátot elhelyeznénk az utcán, ez a hatás már közel sem lenne olyan intenzív; az ég kékje ugyanis megfestené mind a zöld, mind pedig a piros sávokat. Egy képernyőn – melynek minden képpontja egy-egy önálló fényforrás – olyan hatásokat is elő lehet idézni, amelyek a természetben nem fordulhatnak elő. Vannak esetek, amikor kimondottan irritálni akarjuk a szemlélőt, de pl. azt a célt, hogy ügyfelünk tartósan jól érezze magát a weboldalunkon, inkább egy természetesnek ható közeg fogja szolgálni.

A színpaletták generálásánál az egyik elv tehát az, hogy a hasonló színek (tehát ha a különböző színek tartalmazzák egymást) természetes hatást keltenek. Ezt az elvet hasznosítjuk, amikor fényképekből generálunk színpalettát. Hasznos, ha a kiadványszerkesztő, vagy webszerkesztő a mindennapos internet-használat során észreveszi, amikor egy fénykép különösen tetszetős színvilággal bír, és az ilyeneket későbbi felhasználás céljából megtartja. Fényképek beszerzésére kimeríthetetlen nyersanyagforrást jelent a flickr.com fotómegosztó portál, vagy a Google képkereső. Utóbbi fejlett szűrővel is rendelkezik, amellyel akár csak bizonyos színezetű képekre szűkíthető a keresés:

A Photoshop számos eszközzel rendelkezik a képek szín- és tónuskorrekciójára (ld. Image / Adjustments menü ill. Create new adjustment layer gomb a rétegpanelen). Ezekkel finomhangolhatjuk a képet, majd pl. a Filter Gallery / Texture / Stained Glass ablakban a képen előforduló több százezer színt leredukálhatjuk néhány tucatra. Ha ezek közül a pipettával kiemelünk néhány színt, majd létrehozuk sötétebb / világosabb / telítettebb / telítetlenebb verzióikat, előáll egy színpaletta, amely hexakódjainak ismeretében igen gyorsan tudunk dolgozni bármilyen WYSIWYG-szerkesztőben.

egy kép, ami valamikor megtetszett

tónus és színkorrekciók után

a kép leredukált színskálája

		#1A2312	#8C9088
		#271201	#92887F
		#695228	#B3A893
		#4A4D32	#A4A598
		#243142	#9197A0
		#6C82AB	#B5C0D5
		#34583C	#99AB9D
		#679A33	#B2CC98
		#97B143	#006600
		#D58E26	#EAC692
		#C4A765	#E1D3B1
		#E7DB75	#F3EDB9
		#FFEBB6	#FFF5DA

néhány kiválasztott szín, azok 50%-os fehér fóliával ellátott változata, és hexakódjaik

Ezt a fényképes színeresést egyszerűsíti le a <http://www.degraeve.com/color-palette/> címen található eszköz.

Színeket fényképről lelopkodni a webszerkesztő elsősorban olyankor szokott, amikor természetes feelingű weboldalt akar készíteni, és a megrendelő a színek vonatkozásában szabad kezet adott.

II. Színpaletta generálása színekör segítségével

A színséma-generátorok régen kikísérletezett harmóniaelvek alapján generálnak egyetlen színből egy egész palettát.

Adobe

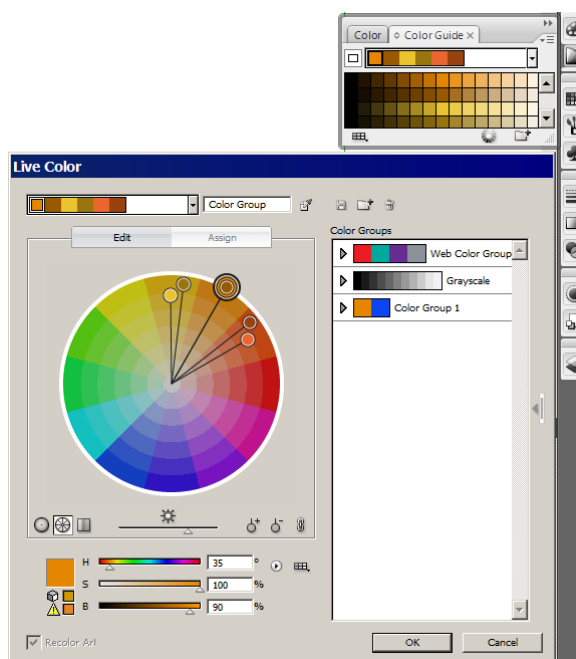

Biztosan találkoztunk már az elsődleges színek, és azok keveréséből létrejött másodlagos ill. harmadlagos színeket köralakban ábrázoló színekörrel. A színek használatára a művészet évezreidei során kialakult néhány harmóniatörvény, ilyen pl. a komplementer szín elve. Megfigyelték ugyanis, hogy a színekörön egymással szemben lévő színek kiegészítik egymást, azaz kellemes kontrasztot adnak.

Színséma-generátor a Photoshop CS4-es verziójában is megjelent: a Kuler. Ennek előfutára már megvolt az Illustrator CS3-ban is, ahol a Color Guide paletta alsó, szivárványos körére kattintva megjelenik a Live Color (ld. ábra). Ebben meg kell adnunk egy alapszín, és a többi olyan harmóniatörvények alapján generáltatik, mint pl.:

- a komplementer-szín (Complementary)
- a komplementertől $\pm 30^\circ$ -kal eltérő színek (Split Complementary)
- az analóg, az alapszín ± 15 és 30° -kal eltérő szomszédai (Analogous)
- a monokróm, az alapszín különböző tónusai (Monochrome)
- a triáda, három egyforma távolságra álló szín (triad)
- a „négyesfogat”, ami két alapszínből és ezek komplementer színeiből áll (Tetrad)
- és a pentagramma, ami öt, egyenlő távolságban elhelyezkedő színből áll (Pentagram)

Ezeknek többféle derivátja is megtalálható itt; közös bennük, hogy ha csak az alapszínét csavarjuk el, a többi szín azonos távolságban követni fogja. Ha tetszik a színpaletta, az OK gombbal fogadhatjuk el, és a színek bekerülnek a Color Guide-ba, ami olyan, mint a Photoshopban a Swatches.

Color Scheme Designer

Ha nincs Illustratorunk, és Photoshopból is csak egy régebbi verzió van meg, akkor látogassunk el a <http://colorshemesigner.com/> webhelyre, ahol egy hasonló színekör található. Ennek az eszköznek előnye, hogy a jobb oldali előnézetben ill. a Light page / Dark page example-re kattintva gyorsan képet alkothatunk a sablon feelingjéről a gyakorlatban. Az Adjust Scheme fülre kattintva lehetőség van a séma finomhangolására is (telítetlen / telített, visszafogottabb / kontrasztosabb). A Presetek pedig az utóbbi paraméterek sablonjait tartalmazzák (tompább / élénkebb, pasztell / kontrasztos). A színekódok végül a Color List lapról vágólapra helyezhetők. A webszerkesztők céljaira azonban még praktikusabb a jobb felső sarokban található Export menü ACO pontja, mellyel le lehet tölteni egy .aco file-t. Ez az Adobe színpalettákat tároló formátuma, melyet pl. a Photoshop Swatches panelje meg fog tudni jeleníteni.

Töltsünk le egy .aco-t. Váltunk át a Photoshopra, és a Swatches paletta menüjéből (jobb felső sarok) válasszuk ki: Replace Swatches... és böngésszük elő az .aco-t.

Hasonló eszközök találhatóak a <http://www.colorsontheweb.com/colorwizard.asp> vagy a <http://www.colorjack.com/sphere/> oldalakon. Egyszerűbb változataik, mint amilyen a <http://colorblender.com/> csak az alapszín megválasztását engedik, és a komplementer-elv alapján generálják a többit.

Színeköröket általában akkor használ a webszerkesztő, amikor 1 színt, mint kiindulópontot már ismer; ez lehet az ügyfél által megnevezett „kedvenc szín”, vagy a társaság logójának színe, és ehhez kell találni még néhány színt, hogy dinamizmusa legyen annak az oldalnak. Itt megemlítendő, hogy abban az esetben, ha a társaság kidolgozott céges arculattal rendelkezik, akkor minden reklámfelületen az abban meghatározott színekkel kell dolgoznunk.

III. Kész paletták böngészése

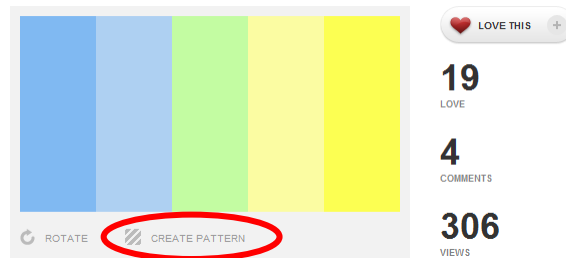
Léteznek olyan portálok is az interneten, melyeken felhasználók tízezrei által jónak, harmonikusnak ítélt színpaletták közül lehet válogatni; ilyen pl. a <http://www.colourlovers.com/palettes/search>.

Egy kulcsszó beírására kapunk egy találati listát – a megjelenő paletták alkotói vagy a paletta nevében, vagy a hozzárendelt kulcsszavakban szerepeltették a megadott kulcsszót. Kattintsuk meg a legjobban tetsző palettát. Webszerkesztésnél a hátterek és a szövegek kontrasztja érdekében ajánlatos olyat választani, ami tartalmaz mind sötét, mind világos árnyalatokat, ha nem, akkor ezeket manuálisan is létre lehet majd hozni. A megjelenő oldalon egymás alatt szereplő színek hexadecimális kódját átmásolhatjuk a html-lapba.

Ha pl. valaki rendetlen, és internetes fellépésével szeretné ennek ellenkezőjét sugallni, akkor ide begépelheti, hogy „order” – és kiválaszthat egyet azon színösszeállítások közül, amelyeket feltöltöik valamikor a rend fogalmával asszociáltak. Nem arról van szó, hogy megnyomunk két gombot, és a számítógép kiköp egy megoldást; ezzel a kritikával az elektronikus eszközöket használó művészeket egyébként is gyakran traktálják. Sokkal inkább arról van szó, hogy a tömegek tudását hasznosítjuk, és ezzel nemcsak, hogy időhatékonyabban tudunk dolgozni, hanem a gyakorlat tanulsága szerint olyan színpalettákat is kipróbálunk, amelyek összeállítására saját habitusunk nem vitt volna rá, de ahogy ott előttünk van, tetszik.

A paletták „like-olhatók”, tehát a találati listán előre kerülnek a legtöbb felhasználó által kedvelt paletták, de mivel az első pozíciókon állókat többen látják (ergo többen like-olják), érdemes több oldalnyit végignézni.

A colourlovers lehetőséget ad arra is, hogy a weboldal üres területeit az ismertetett módon nyert színű háttérképpel töltsük fel. Váltunk a böngészőnek arra a tabjére, ahonnan a színeket nyertük. Kattintsuk meg a paletta alatti Create Pattern gombot:

A megjelenő alkalmazás a megadott színeket felhasználva kifejezetten ismétlésre szánt háttérképeket generál. A legördülő menüből sok, előre gyártott mintából válogathatunk. Ha tetszik az eredmény, válasszuk ki a helyi menüből a Háttérkép megjelenítése parancsot. Ha nem menne elsőre, kattintsunk valahova az oldalon, majd vissza a képre jobb gombbal. A megjelenő háttérképet a helyi menü Kép mentése más néven... parancsával lehet elmenteni.

Ehhez hasonló a <http://www.colorschemer.com/schemes/> címen található portál.

☞ Kész palettákat akkor érdemes böngészni, amikor úgy érezzük, kifogytunk az ötletekből, már a sokadik oldalt hoztuk létre ugyanazon elv alapján, és valami újat szeretnénk, vagy ha tudjuk, hogy a megrendelő temperamentuma nagyon eltér a sajátunktól.

IV. Kombinált eszközök

A <http://kuler.adobe.com/> webhelyen található Flash-alkalmazás valamennyi fentebb ismertetett módszer (fénykép / színekör / kész paletta) kombinációja. A fényképes megoldáshoz az alkalmazás a Flickr-t kutatja át. A Kulerrel az Adobe szoftverek élő kapcsolatot képesek létesíteni, így a színereséshez többé el sem kell hagyni a design-alkalmazást.

☞ Bármilyen generátort használjunk is, ne vegyük magunkra azt a kritikát, ami kb. úgy szól, hogy „eredeti vízió híján szolgáian követjük a technikát”. Maga a generátor gyakran ötleteket ad – ahogy minden alkotóeszköz. Hogy ezt mikor fogadjuk el, és mikor finomítunk rajta, továbbra is rajtunk áll.

További jegyzetek letöltéséhez látogasson ide: timetodesign.hu/tananyag.html